

DECIZIE

27 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, către „Acates-L” și Natalia Midoni cu privire la transmiterea silită a bunului ipotecat;

la cererea de chemare în judecată a lui Zaharia Midoni către Eugenia Midoni, Natalia Midoni și BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, intervenient accesoriu ÎS „Cadastru”, notarul public Sorelia Șova, cu privire la nulitatea actelor juridice,

împotriva deciziei din 10 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admisă cererea de apel a lui Zaharia Midoni și casată hotărârea din 23 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 04 iulie 2012, BC „Banca de Economii” SA a depus cerere de chemare în judecată către SRL „Acates-L” și Natalia Midoni cu privire la rezilierea contractului de credit, încheiat între BC „Banca de Economii”, Filiala nr. 1 Chișinău și SRL „Acates-L”, după cum urmează: contractul de credit nr. 06-1-34 din 09.06.2010 și acordul adițional nr. 01 din 29.04.2011 în sumă de 210 000 de euro; transmiterea silită în posesia BC „Băncii de Economii” SA a bunului imobil ipotecat conform contractului de ipotecă nr. 06-06/1-154-gl din 05.12.2008, acordului adițional nr. 01 din 29.03.2010 și acordului adițional nr. 02 din 09.06.2010; evacuarea persoanelor și a bunurilor mobile din imobilul ipotecat, și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, SRL „Acates-L” a beneficiat de la BC „Banca de Economii” SA de un credit acordat în baza contractului de credit nr. 06-06/1/34 din 09 iunie 2010 și a acordului adițional nr. 01 din 29.04.2011 în sumă de 210 000 de euro, pentru efectuarea investițiilor în mijloace fixe - procurarea liniei

tehnologice pentru îmbutelierea produselor alcoolice, pe un termen de 36 de luni calendaristice, cu scadență la 09.06.2013, cu o dobândă flotantă, rata inițială fiind de 11% anual.

Sumele datorate Băncii, conform contractului de credit indicat, au fost garantate prin contractul de ipotecă nr. 06-06/1-154-gl din 05.12.2008, acordul adițional nr. 01 din 29.03.2010 și acordul adițional nr. 02 din 09.06.2010 asupra construcției locative - casă de locuit amplasată în XXX, cu suprafața totală pe perimetru 143,6 m², suprafața de facto 278,50 m², nr. cadastral XXX și asupra terenului de pământ aferent cu suprafața totală de 0,06 ha, nr. cadastral XXX, la valoarea totală de ipotecă în mărime de 3 661 000 de lei, încheiat cu Midoni Natalia.

În legătură cu neonorarea obligațiilor contractuale de către SRL „Acates-L”, BC „Banca de Economii” SA, filiala nr. 1 Chișinău, a expediat în adresa debitorului notificarea privind exercitarea dreptului de gaj nr. 05-04/4267 din 31.05.2012 și preavizul de exercitare a dreptului de gaj nr. 05-04/4311 din 01.06.2012, prin care, debitorul a fost informat despre inițierea procedurii de executare a dreptului de ipotecă și i-a fost solicitată transmiterea benevolă în posesiunea Băncii, până la termenul limită de 29.06.2012, a bunului imobil ipotecat.

În termenii stabiliți, debitorul nu a transmis în mod benevol bunul ipotecat în posesia BC „Băncii de Economii” SA, astfel nu și-a realizat drepturile prevăzute de art. 489 Cod civil, art. 30-31 din Legea cu privire la ipotecă și art. 67-68 din Legea cu privire la gaj, fapt care a determinat BC „Banca de Economii” SA să se adreseze în instanță cu cerere de chemare în judecată.

Prin hotărârea din 22 februarie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, s-a admis acțiunea înaintată de BC „Banca de Economii” SA. S-a reziliat contractul de credit nr. 06-06/1/34 din 09.06.2010 și acordul adițional nr. 1 din 29.04.2011 în sumă de 210 000 de euro, încheiat între SA „Banca de Economii” și SRL „Acates-L”. S-a transmis silit din posesia Nataliei Midoni în posesia BC „Băncii de Economii” SA, bunul imobil ipotecat conform contractului de ipotecă nr. 06-06/1/154-gl din 05.12.2008, acordului adițional nr. 01 din 29.03.2010 și acordului adițional nr. 02 din 09.06.2010, după cum urmează: lit. „C” construcție - casă de locuit, amplasată în XXX cu suprafața pe perimetru 143,6 m², suprafața de facto 278,50 m², nr. cadastral XXX, valoarea de ipotecă de 3 010 000 de lei; lit. T - terenul de pământ cu suprafața de 0,06 ha, nr. cadastral XXX, valoarea de ipotecă de 651 000 de lei. S-au evacuat toate persoanele și bunurile aflate în imobilul ipotecat. S-a încasat în mod solidar de la SRL „Acates-L” și Midoni Natalia în beneficiul BC „Băncii de Economii” SA taxa de stat în sumă de 15233,94 de lei (vol. I, f. d. 115; 119-125).

Prin decizia din 05 februarie 2014 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Natalia Midoni, s-a casat hotărârea din 22 februarie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău și s-a remis cauza la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată (vol. I, f. d. 205 - 209).

La rejudecarea cauzei, la 17 decembrie 2014, BC „Banca de Economii” SA a depus cerere de modificare a pretențiilor, prin care a solicitat încasarea datoriei din contul SRL „Acates-L” ce rezultă din contractul de credit în sumă de 369 347,41

de euro, inclusiv din contul bunurilor gajate și transmiterea silită în posesia reclamantului a bunului imobil ipotecat conform contractului de ipotecă nr. 06-06/1-154-gl din 05.12.2008, acordului adițional nr. 01 din 29.03.2010 și acordului adițional nr. 02 din 09.06.2010, evacuarea persoanelor și bunurilor aflate în imobilul ipotecat, și încasarea cheltuielilor de judecată (vol. II, f. d. 140 - 141).

Ulterior, la 03 mai 2017, BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, a depus cerere de modificare a pretențiilor, prin care a solicitat încasarea din contul SRL „Acates-L”, în procedura falimentului, a datoriei în sumă de 9 254 687,50 de lei; transmiterea silită în posesia reclamantului a bunului ipotecat conform contractului de ipotecă nr. 06-06/1/154-gl din 05.12.2008, acordului adițional nr. 01 din 29.03.2010, acordului adițional nr. 02 din 09.06.2010, încheiat cu Natalia Midoni, prin care au fost ipotecate bunurile imobile: construcție locativă (casă de locuit), amplasată în XXX, cu suprafața totală pe perimetru 143,6 m², suprafața de fapt 278,50 m², nr. cadastral XXX și terenul de pământ aferent cu suprafața totală de 0,06 ha, nr. cadastral XXX, evacuarea tuturor persoanelor și bunurilor aflate în imobilul ipotecat, precum și încasarea cheltuielilor de judecată (vol. III, f. d. 3 - 4).

La 24 mai 2013, Zaharia Midoni a depus cerere de chemare în judecată către Eugenia Midoni, Natalia Midoni, BC „Banca de Economii” SA, intervenienți accesorii ÎS „Cadastru” și notarul public Sorelia Șova, cu privire la constatarea nulității contractului de donație nr. 1104 din 20 iunie 2006, a contractului de gaj nr. 7327 din 05.12.2008, precum și a acordului adițional nr. 01 din 30.03.2010, și a acordului adițional nr. 02 din 09.06.2010, repunerea părților în poziția inițială, prin înregistrarea după Zaharia Midoni și Eugenia Midoni a dreptului de proprietate asupra bunului imobil - teren cu nr. cadastral XXX, construcția cu nr. cadastral XXX, cu ridicarea preavizului nr. 05-04/4311 din 01.06.2012, și obligarea ÎS „Cadastru” să efectueze modificările aferente.

În motivarea cererii, Midoni Zaharia a indicat că, la 15 septembrie 2003, Midoni Zaharia și Midoni Eugenia au devenit coproprietari ai bunului imobil amplasat în XXX, format din terenul cu suprafața de 0,06 ha și casa de locuit cu nr. cadastral XXX, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 6979 din 15.09.2003, iar casa ulterior a fost dată în exploatare în anul 2004.

La 20.06.2006, a fost încheiat contractul de donație a bunului imobil - teren și construcție, situate pe adresa XXX, între Midoni Eugenia și Midoni Natalia, însă, în contractul de donație lipsește mențiuni referitoare la Midoni Zaharia.

Fiind întrebat referitor la donarea bunului imobil, acestea au invocat că recunosc faptul că, la acel moment, nu au cerut acordul reclamantului, recunosc vina că au încercat să ascundă tranzacția, dar în prezent, refuză să facă rezoluțiunea contractului.

Pentru a se eschiva de la eventualele preluări de imobile, Midoni Natalia a gajat bunul imobil la BC „Banca de Economii” SA, beneficiarul creditului fiind o terță companie SRL „Acates-L”. Astfel, conform Legii cu privire la ipotecă, contractul de ipotecă este valabil atât timp, cât este valabil contractul principal - contractul de donație.

În opinia lui Zaharia Midoni, contractul de donație urmează a fi declarat nul, așa cum acesta a fost încheiat de către un singur coproprietar, fără a exista acordul celui de-al doilea coproprietar - Midoni Zaharia, iar contractul de ipotecă și

acordurile adiționale, încheiate între BC „Banca de Economii” SA și Midoni Natalia urmează a fi declarate nule ca acte subsecvente.

Prin încheierea din 04 decembrie 2014 a Judecătorei Centru, mun. Chișinău, cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, către SRL „Acates-L” și Natalia Midoni cu privire la transmiterea silită în posesia reclamantului a bunului ipotecat și cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Midoni Zaharia către Midoni Eugenia, Midoni Natalia, BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, intervenient accesoriu ÎS „Cadastru”, notarul public Șova Sorelia privind nulitatea actelor juridice, au fost conexate într-un proces (vol. II, f. d. 162).

Prin hotărârea din 23 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis integral cererea de chemare în judecată a BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare. S-a transmis silit în posesia BC „Băncii de Economii” SA, în proces de lichidare, bunul ipotecat conform contractului de ipotecă nr. 06-06/1/154-g1 din 05.12.2008, acordului adițional nr. 01 din 29.03.2010, acordului adițional nr. 02 din 09.06.2010, încheiat cu Midoni Natalia, prin care au fost ipotecate construcția locativă (casă de locuit) amplasată în XXX, cu suprafața totală pe perimetru 143,6 m², suprafața de fapt 278,50 m², nr. cadastral XXX și terenul de pământ aferent, cu suprafața totală de 0,06 ha, nr. cadastral XXX, cu evacuarea tuturor persoanelor și bunurilor aflate în imobilul ipotecat. S-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Midoni Zaharia, ca fiind neîntemeiată. S-a încasat de la Midoni Natalia în beneficiul BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, 150 lei cu titlu de cheltuieli de judecată legate de plata taxei de stat (vol. III, f. d. 50 - 61).

Prin încheierea din 23 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a încetat procesul civil la cererea de chemare în judecată a BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, către SRL „Acates-L”, în procedura falimentului, cu privire la încasarea datoriei, în legătură cu faptul că, într-un litigiu, între aceleași părți, cu privire la aceleași obiect și pe aceleași temeuri s-a emis o hotărâre judecătorească rămasă irevocabilă. S-a încasat de la SRL „Acates-L”, în procedura falimentului, în beneficiul BC „Băncii de Economii” SA, în proces de lichidare, suma de 15073,94 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată legate de plata taxei de stat (vol. III, f. d. 62 - 67).

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 29 iunie 2017, Zaharia Midoni a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea hotărârii din 23 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată depusă de BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, să fie respinsă, iar cererea de chemare în judecată a lui Midoni Zaharia să fie admisă integral.

Prin decizia din 10 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel a lui Zaharia Midoni a fost admisă. S-a casat hotărârea primei instanțe și s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare. S-a dispus admiterea cererii de chemare în judecată a lui Zaharia Midoni.

S-a declarat nul contractul de donație nr. 1104, încheiat la 20 iunie 2006, între Eugenia Midoni și Natalia Midoni, autentificat de notarul public Sorellia Șova, cu repunerea părților în poziția inițială, anterioară încheierii contractului.

S-a declarat nul contractul de ipotecă nr. 06-06/1/154-gl din 05.12.2008, înregistrat de notarul public Corina Zara cu nr. 1570 din 30.03.2010.

S-au declarat nule acordul adițional nr. 01 din 29.03.2010 și acordul adițional nr. 2 din 09.06.2010 la contractul de ipotecă nr. 06-06/1/154-gl din 05.12.2008, înregistrate de notarul public Corina Zara cu nr. 1570 din 30.03.2010 și cu nr. 5902 din 10.06.2010.

La 10.09.2018, BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 10 iulie 2018, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei enunțate și menținerea hotărârii primei instanțe.

Totodată, a indicat că BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, va depune recurs suplimentar cu indicarea temeiurilor de fapt și de drept în susținerea recursului după recepționarea deciziei instanței de apel.

La 16.11.2018, BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, a depus recurs suplimentar, menționând că instanța de apel la judecarea cauzei a încălcat esențial și a aplicat eronat normele de drept material și, totodată, a interpretat eronat legea, iar circumstanțele expuse în decizie sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

La 29.11.2018, Zaharia Midoni, reprezentat de avocatul S. Istrate, a depus referință la cererea de recurs, indicând că concluzia la care a ajuns instanța de apel de admitere a acțiunii lui Zaharia Midoni este una întemeiată, bazată pe aprecierea întregului probatoriu la dosar.

Prin încheierea din 19 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, a fost considerat admisibil.

Examinând materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

Din conținutul normei enunțate se deduce că, hotărârea judecătorească trebuie să cuprindă motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței, arătându-se atât motivele pentru care s-au admis, cât și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților.

În mod necesar, o hotărâre judecătorească trebuie să cuprindă în motivarea sa argumentele pro și contra care au format, în fapt și în drept, convingerea instanței cu privire la soluția pronunțată, argumente care, în mod necesar, trebuie să se raporteze, pe de o parte, la susținerile și apărările părților, iar, pe de altă parte, la dispozițiile legale aplicabile raportului juridic dedus judecății, în caz contrar

hotărârea se va considera lipsită de suport probator și legal, și pronunțată cu nerespectarea prevederilor legale.

Verificând legalitatea deciziei atacate, prin prisma prevederilor legale, argumentelor invocate în cererea de recurs și în referință, Colegiul constată că instanța de apel, la examinarea cauzei, a interpretat și a aplicat eronat prevederile legale, concluziile expuse în decizie sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, iar aprecierea probelor de către instanța de apel a fost arbitrară.

După cum atestă materialele cauzei, instanța de apel, în justificarea soluției de admitere a cererii de chemare în judecată a lui Zaharia Midoni cu privire la nulitatea actelor juridice și de respingere a acțiunii inițiale depusă de BC „Banca de Economii” SA, invocă prin prisma prevederilor art. 220 Cod civil, faptul precum că, una din trăsăturile definiției ale consimțământului este exteriorizarea voinței persoanei de a încheia un act juridic anume sub forma indicată, iar această voință trebuie exprimată cu intenția directă, indiscutabilă de a produce anume efectele juridice expres prevăzute de actul juridic în privința încheierii căruia este manifestat consimțământul și voința părților. Această condiție reiese din însăși esența actului juridic civil - care constituie o manifestare de voință, îndreptată spre nașterea, modificarea sau stingerea unor anumite drepturi și obligații civile.

În continuare, instanța de apel menționează că, la încheierea contractelor de donație a bunurilor imobile, proprietate comună în devălmășie, urmează a fi prezentat acordul scris al coproprietarului devălmaș, or, în virtutea legii, contractul de donație este un contract real și translativ de drepturi.

Prin urmare, instanța de apel, pornind de la dezideratele menționate, conchide că, în speța dată, contractul de donație încheiat între Eugenia Midoni și Natalia Midoni, este lovit de nulitate absolută, așa cum, la încheierea acestuia, coproprietarul Midoni Zaharia nu a participat personal, iar prin probele acumulate în cadrul judecării cauzei se confirmă și lipsa acordului valabil exprimat al coproprietarului devălmaș - Midoni Zaharia.

În contextul dat, instanța de apel a reținut că, în cursul judecării cauzei în fond, a fost ordonată efectuarea expertizei grafoscopice a semnăturii aplicate din numele lui Midoni Zaharia pe acordul întocmit în formă scrisă, iar prin raportul de expertiză judiciară nr. 75 din 15 februarie 2017, întocmit de Centrul Național de Expertize Judiciare, s-a stabilit că semnătura de la numele lui Midoni Zaharia plasată la rubrica „semnătura” din Declarația dată de reclamantul Midoni Zaharia, datată cu 20 iunie 2006, înregistrată cu nr. 1103 în Registrul actelor notariale a notarului privat Șova Sorelia – una filă, probabil nu a fost efectuată de către însuși Midoni Zaharia. Din lipsa mostrelor libere (calitative) de semnături și scris ale titularului, experții au fost în imposibilitate să formuleze o concluzie certă în acest sens (vol. III, f. d. 16 - 22).

La fel, întru susținerea concluziei date, instanța de apel a făcut referire și la opinia consultativă a specialistului din 19 martie 2016, Gheorghe Golubenco, care a conchis că semnătura și textul manuscris de pe declarația din 20.06.2006 din numele Midoni Zaharia, autentificată la Biroul notarial „Șova Sorelia”, și prezentată la examinare și xerocopie este executată probabil nu de titularul ei Midoni Zaharia, dar de către o altă persoană prin imitație liberă (vol. II, f. d. 250 - 252). Astfel, în concluzie, instanța de apel a reținut că: „Prin urmare, în condițiile

în care, există dubii rezonabile că semnătura de la numele lui Midoni Zaharia plasată la rubrica „semnătura” din Declarația dată de reclamantul Midoni Zaharia, datată cu 20 iunie 2006, înregistrată cu nr. 1103 în Registrul actelor notariale a notarului privat Șova Sorelia, nu a fost executată de către Midoni Zaharia, Colegiul nu poate admite prin presupuneri că semnătura din acest act a fost executată de către apelant, în vederea exprimării acordului la înstrăinarea prin donație a imobilelor din or. Codru, str. Sfântul Petru 5”.

Tratând din perspectiva celor menționate *supra* raportate la prevederile legale aplicabile litigiului, Colegiul lărgit constată că, în speță, Zaharia Midoni a solicitat prin cererea de chemare în judecată înaintată împotriva Eugeniei Midoni, Nataliei Midoni, BC „Banca de Economii” SA, intervenienți accesorii ÎS „Cadastru” și notarul public Sorelia Șova, constatarea nulității contractului de donație nr. 1104 din 20 iunie 2006, a contractului de gaj nr. 7327 din 05.12.2008, precum și a acordului adițional nr. 01 din 30.03.2010, și a acordului adițional nr. 02 din 09.06.2010, repunerea părților în poziția inițială, prin înregistrarea după Zaharia Midoni și Eugenia Midoni a dreptului de proprietate a bunului imobil - teren cu nr. cadastral XXX, construcția cu nr. cadastral XXX, cu ridicarea preavizului nr. 05-04/4311 din 01.06.2012, și obligarea ÎS „Cadastru” să efectueze modificările aferente.

Astfel, ca temei de nulitate absolută a contractului de donație menționat a invocat faptul, precum că Eugenia Midoni, la 20.06.2006, a donat Nataliei Midoni bunului imobil - proprietate comună, format din terenul amplasat în XXX, cu suprafața de 0,06 ha și casa de locuit cu nr. cadastral XXX, procurat în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 6979 din 15.09.2003, însă în contractul de donație lipsește mențiuni referitoare la Midoni Zaharia. Adică, bunul imobil – proprietate comună a fost donat de către soția sa Eugenia Midoni, fără acordul lui, din care considerente contractul de donație urmează a fi declarat nul.

Față de acele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, instanța de apel ajungând la concluzia de admitere a acțiunii lui Zaharia Midoni nu a constatat și nu a elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru justa soluționare a cauzei, nu a cercetat și nu a apreciat toate probele prezente în speță prin cumulul lor, și în așa fel, eronat a concluzionat că, în speță, sunt întrunite temeiurile legale de a declara contractul de donație nul, cu referire la înscrisurilor din dosar sus-nominalizate, indicând că contractul respectiv este contrar prevederilor legale, dat fiind faptul că a fost încheiat fără acordul valabil exprimat al coproprietarului Zaharia Midoni.

Așadar, instanța de apel, la examinarea cauzei și la adoptarea unei soluții, conducându-se de prevederile art. 239, 240 Cod de procedură civilă, urma să aprecieze toate probele din dosar, cercetându-le multiaspectual, complet, nepărtinitor și nemijlocit în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, să determine circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și, nu în ultimul rând, să cerceteze și să analizeze probele din punctul de vedere al admisibilității sau inadmisibilității lor. Or, scopul tuturor acțiunilor procesuale este descoperirea adevărului, având în vedere și acel

fapt că scopul probațiunii rezidă, în primul rând, din sarcinile procedurii civile stabilite în art. 4 Cod de procedură civilă. În mod special, scopul probațiunii judiciare nu se reduce doar la colectarea și prezentarea probelor, ci și la aprecierea acestora de către instanța de judecată, adică la formularea unor concluzii logice care ar permite motivarea hotărârii judecătorești.

Revenind la soluția instanței de apel de admitere a cererii de chemare în judecată a lui Zaharia Midoni, întemeiată pe raportul de expertiză judiciară nr. 75 din 15 februarie 2017, întocmit de Centrul Național de Expertize Judiciare și pe opinia consultativă a specialistului din 19 martie 2016, Gheorghe Golubenco, este de menționat că expertiza judiciară ca mijloc de probă trebuie să fie legală, pertinentă și concludentă.

În speță, însă se atestă că, deși, mijloacele de probă enunțate sunt legale și pertinente nu sunt concludente, adică nu tind la dovedirea unor fapte reale, demne de a fi crezute, care să nu ducă la concluzii absurde, imposibile, în alt termeni să fie credibile, convingătoare.

Astfel, după cum rezultă din înscrisurile prezente la dosar, concluzia experților este bazată pe „probabilitate” și nu pe un fapt cert stabilit, fiind indicat că: „din lipsa mostrelor libere (calitative) de semnături și scris ale titularului, experții au fost în imposibilitate să formuleze o concluzie certă în acest sens. În temeiul CPP, art. 88 alin. (3) pct. 2 – refuzăm formularea a careva concluzie cu referire la executorul manuscrisului declarației în litigiu, din cauza insuficienței mostrelor de scris ale numitului Zaharia Midoni puse la dispoziție”.

Deci, în situația în care în prezentul litigiu sarcina probației revine celui ce face o afirmație înaintea instanței de judecată, deoarece trebuie să o dovedească, or, în conformitate cu art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, anume Zaharia Midoni, ca persoană interesată, urma să manifeste diligență și să prezinte mostrele de scris necesare pentru desfășurarea efectivă a investigațiilor ce țin de obiectul expertizei. Pe când, la caz, se observă că însăși experții au invocat faptul că formularea unor concluzii certe, credibile, convingătoare au fost imposibile din cauza insuficienței mostrelor de scris ale numitului Zaharia Midoni, puse la dispoziție.

În așa fel, instanța de recurs consideră ca întemeiate argumentele recursului declarat de BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, precum că este: „inadmisibilă concluzia și luarea deciziei de către instanța de apel de a declara nul un act juridic care produce efecte juridice, fiind legal perfectat și autentificat de către notar, în baza unui raport de expertiză care nu are o forță probantă prestabilită, prin care doar s-a stabilit probabilitatea ...”.

Mai mult, este relevant și faptul că legislația în vigoare prevede și alte mijloace de apărare a drepturilor revendicate, mai ales în situația în care Zaharia Midoni pretinde că contractul de donație litigios a fost încheiat fără acordul lui, iar înscrisul sub formă de declarație, care chipurile conține acordul acestuia de a fi donat bunul imobil din litigiu, autentificat notarial la 20 iunie 2006 și înregistrat cu nr. 1103 în Registrul actelor notariale al notarului privat Șova Sorelia, nu este scris și semnat de către el. Or, circumstanțele date provoacă bănuieli rezonabile că acesta ar fi fost falsificat.

Deci, în atare situație se prezumă că părțile contractului de donație - Eugenia Midoni și Natalia Midoni, cât și notarul privat Șova Sorelia, ar fi bănuite de falsificarea înscrisului sub formă de declarație, faptă care în conformitate cu prevederile legale poate fi calificată ca o infracțiune, și, pe cale de consecință, Zaharia Midoni dispunea de oportunitatea de a depune în condițiile legii o plângere către organele de urmărire penală întru protejarea drepturilor încălcate, acțiuni pe care ultimul a ezitat să le întreprindă, în așa fel, asumându-și riscul imposibilității probării propriilor pretenții. Doar legislația în vigoare instituie regula, potrivit căreia, cel care face o propunere înaintea judecății trebuie să o dovedească, la caz, sarcina probației revenind în primul rând reclamantului, Zaharia Midoni.

La acest capitol, Colegiul denotă că aprecierea probelor în instanța de apel s-a efectuat în mod arbitrar, iar soluția instanței de apel de admitere a acțiunii lui Zaharia Midoni este una prematură și neîntemeiată, având în vedere și faptul că rezultatele expertizelor efectuate nu sunt de natură să confirme cu certitudine că înscrisul sub formă de declarație, autentificat notarial la 20 iunie 2006 și înregistrat cu nr. 1103 în Registrul actelor notariale al notarului privat Șova Sorelia, care conține acordul lui Zaharia Midoni de a fi donat bunul imobil din litigiu, ar fi fost scris și semnat de o altă persoană și nu de către acesta. Totodată, la materialele dosarului lipsesc oricare probe care să confirme despre existența unor alte circumstanțe care ar indica direct sau indirect la faptul că, subiecții litigiului sau unul dintre subiecți au comis ilegalități în legătură cu judecarea cauzei.

Prin urmare, soluția instanței de apel nu întrunește condițiile unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, eronat fiind stabilit că, în speță, există dubii verosimile de a considera că semnătura de pe declarația menționată nu aparține lui Zaharia Midoni.

În același timp, instanța de recurs reține ca întemeiată concluzia primei instanțe, prin care aceasta constată declarativă afirmația reprezentantului lui Zaharia Midoni, avocatul Alexandr Tvicenco, precum că contractul de donație a fost încheiat în lipsa acordului lui Zaharia Midoni, instanța corect stabilind că acordul acestuia se confirmă prin declarația din 20.06.2006, autentificată notarial și înregistrată cu nr. 1103 în Registrul actelor notariale al notarului privat Șova Sorelia și, respectiv, este neîntemeiată afirmația că semnătura de pe aceasta este falsificată, în situația în care însăși experții susțin că sunt în imposibilitate să formuleze o concluzie certă în acest sens.

Cu privire la acțiunea inițială, depusă de către BC „Banca de Economii” SA, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță întemeiat a admis cererea de chemare în judecată a BC „Banca de Economii” SA cu privire la transmiterea silită a bunului gajat și corect a respins cererea de chemare în judecată a lui Zaharia Midoni.

Astfel, prima instanță a răspuns la toate argumentele cererilor de chemare în judecată, pretențiilor și obiecțiilor părților, a dat o motivare amplă, clară și explicită, iar soluția instanței de apel, instanța de recurs o consideră neîntemeiată și contrară prevederilor art. 117 alin. (1) CPC, potrivit cărora, probele sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Totodată, în conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate. În alți termeni, instanțele judecătorești, la examinarea cauzelor, urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei.

În acest context, ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul judiciar opinează că a examinat principalele întrebări juridice puse în prezenta cerere de recurs și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința altor motive cu privire la fondul cauzei civile.

Aspectele menționate conduc la concluzia că procedura desfășurată în instanța de apel nu corespunde exigențelor art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar modalitatea în care a fost examinată cauza în ordine de apel nu poate echivala cu soluționare efectivă a cauzei, astfel, fiind impusă casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Reieșind din cele expuse, în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Se admite recursul declarat de către BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare.

Se casează decizia din 10 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 23 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, către „Acates-L” și Natalia Midoni cu privire la transmiterea silită a bunului ipotecat; la cererea de chemare în judecată a lui Zaharia Midoni către Eugenia Midoni, Natalia Midoni și BC „Banca de Economii” SA, în proces de lichidare, intervenient accesoriu ÎS „Cadastru”, notarul public Sorelia Șova, cu privire la nulitatea actelor juridice.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul -

Oleg Sternioală

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Svetlana Filincova